

Jack Kerouac – Na cestě

Název knihy:

Na cestě (z anglického originálu On the Road)

Autor knihy:

Jack Kerouac

Vydalo:

nakladatelství Argo

Rok vydání:

1997

Ukázka:

V hotelu jsme spolu strávili jen dva dny. Došlo mi, že teď, když byl Dean pryč, ztratila o mě Marylou zájem; to mě jen využívala jako jeho kámoše, aby se dostala blíž k tomu pravému. Začali jsme se hádat. Ale taky jsme strávili celé dvě dlouhé noci v posteli, kde jsem jí líčil své sny. Vyprávěl jsem jí o velkém hadu, který je zavrtán do země jako červ do jablka a jednoho dne navrhne obrovský kopec, který po něm nazvou Hadí vrch, a on se roztáhne do délky stovek kilometrů a poleze po Zemi a všechno bude požírat. Řekl jsem jí, že ten had je Satan. „A jak to dopadne?“ zakňourala a pevně se ke mně přitiskla.

„Jeden svatej, kterej se jmenuje doktor Sax, ho zničí bylinkama, z kterejch právě teď kdesi ve své chatrči v podzemí Ameriky vaří čarodějnej nápoj. Je možný, že se zjistí, že ten had je jen slupka plná holubiček, takže až zemře, vyletí z něj obrovský hejno holubic bělostných jak sperma a ty se rozlínou na všechny strany a po celým světě roznesou mír.“ Byl jsem už celej pomatenej hladem a hořkostí.

Jednoho večera Marylou utekla s majitelem jakéhosi nočního klubu. Čekal jsem na ni podle dohody na druhé straně ulice na rohu Larkin Street a Geary Street a hladý jsem šilhal, když se najednou naproti vynořila z foyeru přepychového činžáku a s ní její kamarádka, majitel klubu a nějaký umaštěný starší chlápek žmoulající v ruce svazek bankovek. Původně tam šla jen za svou kamarádkou. Konečně jsem viděl, jaká to je děvka. I když mě tam na tom rohu viděla, ani se po mně neohlídla. Kráčela na svých útlých nožkách ke cadillaku, nastoupila a byli pryč. Tak jsem tady zbyl úplně sám a bez ničeho.

Kdy a kde se odehrává děj úryvku?

Ukázka je z konce druhé kapitoly, kdy spolu cestovali Sal, Dean a Marylou. Po pár dnech v New Orleans se vydali do Kalifornie do města San Franciska. Dean byl už delší dobu rozhádaný s Marylou a měl v plánu se vrátit ke Camille. Toho chtěl využít Sal a dát se dohromady s Marylou, která se mu líbila. Ta mu dávala najevo, že by do toho šla. Jakmile přijeli do San Franciska, Dean se odtrhnul od Sala s Marylou a odešel ke Camille. Sal s Marylou tam zůstali sami, úplně bez peněz, ale nic jim nebránilo v tom být spolu. Po týdnu, co jen sháněli peníze Salovi došlo, že o něj nemá Marylou vůbec zájem a jen ho využívala. Nakonec mu také zdrhla se zbohatlíky a Sal zůstal v San Francisku úplně sám, navíc stále bez peněz. Byl v opravdu špatném stavu, ale nakonec se ho ujal Dean a vzal ho domů ke Camille. U nich Sal strávil nějakou dobu, šli se párkrát pobavit do nočního klubu, ale po nějaké chvíli už Camilla chtěla, aby Sal odjel. Deanovi to bylo jedno, ale poslední noc ho ještě popadly choutky po nějakém dobrodružství, a tak sbalil auto, Marylou a Sala a zajeli do Richmondu. Tam se jim však dovolená vůbec nevyvedla a Sal se s nimi jednoho rána rozloučil a odjel domů do New Yorku. Jejich rozchod nebyl vůbec v dobré

náladě, jako by jim ani nebylo líto, že se loučí. A všichni měli pocit, že se také vidí naposled v životě.

Kdy a kde se odehrává děj knihy?

Děj knihy je zasazen do USA 50. let 20. století.

Jaká je hlavní myšlenka knihy?

Román *Na cestě* se stal biblí beatové generace, jejíž autoři se zabývali, jak už bylo dříve zmíněno, převážně nevázaným životem plným cestování, seznamování s novými lidmi a celé řady problémů. Velkou roli zde hrají také drogy, alkohol, sex a jazz. Jedná se v podstatě o věrný obraz USA v 50. letech 20. století. Jack Kerouac ve skutečnosti představuje hlavního hrdiny, Sala Paradise, jeho nejlepší přítel Dean Moriarty byl ve skutečnosti také jeho dobrý přítel, spisovatel Neal Cassady, mj. také proslulý nevázaným životem.

Úryvek se drží stejného tématu, jako celá kniha. Je zde poukázáno na nevázaný, bezstarostný život hlavních představitelů, kteří žijí život proto, aby si užívali a nikoli proto, aby byl po morální stránce správný. Netrápí se špatnou finanční situací, střídají práci za prací, stále jsou na cestách a žijí, jako by nebylo zítřka. Občas se však i zklamou, jako právě v ukázce Sal, který ztratil veškeré naděje na získání Marylou, jenž se mu líbila.

Literární druh = próza; Literární žánr = román

Jedná se o autobiografický román z Ameriky z 50. let 20. století. Autor v něm popisuje své cestování z východu na západ USA a veškeré zážitky z cest. Kniha tak nese i jisté znaky cestopisného románu. Důležitou roli zde hraje také nevázaný životní styl hlavních představitelů, typický pro tuhle dobu. To je patrné i z ukázky, kdy sotva Sal s Marylou přijeli do San Franciska, tak mu Marylou utekla s bohatým majitelem klubu.

Stručný obsah knihy

Román *Na cestě* popisuje příběh hlavního hrdiny Sala Paradise. Na začátku knihy se seznámil s řadou přátel včetně svérázného Deana Moriartyho, který ho provází takřka celým příběhem. Kniha je rozdělena do pěti kapitol, ve kterých jsou popisovány cesty Sala do různých končin USA, jeho setkání se starými, ale i novými přáteli, životní trable a radosti, které prožíval.

V první kapitole se poprvé vydává na cesty. Vydal se do Denveru, odkud po pár dnech jel do San Franciska, pak do Los Angeles a nakonec domů, do New Yorku.

V kapitole druhé se Sal vydal s tetičkou za příbuznými do Virginie, kde se potkal s Deanem, se kterým později odcestoval na jih do New Orleans, pak do Kalifornie do San Franciska, kde se spolu poněkud rozhádali a Sal odjel domů.

V kapitole třetí Sala opět popadly choutky po cestování a tak se vydal znovu do Denveru. Tam to ovšem nebylo ono, tak se jel udobřit s Deanem do San Franciska. Ten zrovna neprožíval dobré období, ale byl rád za Salovu přítomnost. Napadlo je, že by se vydali do Itálie, ale nakonec skončili u cesty „pouze“ domů do New Yorku, kam to však vzali přes Denver, Chicago, Detroit až byli konečně v New Yorku.

V kapitole čtvrté měl Sal dost peněz z prodeje knihy, kterou napsal, a tak se vydal přes řadu měst do Denveru, kde se opět setkal s řadou starých přátel. Tam Sala napadlo, že by se vydal do Mexika se Stanem, kterého potkal právě nedávno na cestě do Denveru. Když za nimi pak přijel i Dean, bylo vše jasné. Tihle tři se vydali do Mexico City. Cesta byla dlouhá a plná zážitků, zastavili se v San Antoniu, Gregorii až konečně dorazili do Mexico City. Tam ovšem Sal onemocněl, navíc mu Dean oznámil, že odjíždí zpět do New Yorku a tak tam zůstal jen se Stanem.

V kapitole páté je popisován Deanův a později i Salův návrat z Mexika domů do New Yorku. Sal si v New Yorku našel dívku, Dean se přestěhoval za svou bývalou manželkou do San Franciska. Na konci knihy přijíždí Dean za Salem do New Yorku, ale loučí se za poněkud zvláštních okolností, kdy Sal odjíždí v autě starého přítele, který Deanovi zakázal nastoupit. A tak Sal mává ze zadního okýnka Deanovi a naposled se s ním vidí.

Hlavní postavy ukázky:

Sal Paradise:

Hlavní postava celého příběhu, který procestoval téměř celé území USA a se svými přáteli zažil několik dobrodružství. Pocházel z New Yorku, kde bydlel se svojí tetičkou. Psal román, ze kterého získal peníze a použil je na cestování. Byl svědomitější než například Dean, ale nechal se snadno strhnout.

Dean Moriarty:

Nejlepší Salův přítel, se kterým prožil řadu dobrodružství, ale i trablů. Měl přítelkyně Marylou a Camillu, které podle nálady střídal. Camilla se později stala jeho manželkou, ovšem potom si našel další dívku v New Yorku, Inez, se kterou se vzal. Ovšem sotva, co si Inez vzal, tak se sbalil a odjel zpět ke Camille. Celkem měl 4 děti a byl věčně bez peněz. Svérázný, lehkomyšlný, do všeho šel po hlavě, dětství strávil v polepšovně.

Marylou:

Krásná dívka, přítelkyně Deana, se kterým se však později rozhádala tak, že už se neviděli. Zájem o ni měl chvíli i Sal, ovšem Marylou šla hlavně po penězích a lepším životě.

Camille:

Druhá přítelkyně Deana, která se později stala jeho manželkou. Bydlela v San Francisku. Dean se s ní sice rozvedl, ale nakonec s ní opět vrátil. Celkem mu porodila dvě děti. Byla milá, dobře vychovaná, starostlivá.

Hlavní postavy knihy:

Ed Dunkel, Galateu Dunkelová:

Manželé, přátelé Sala a Deana. Ed několikrát Galateu utekl, ale ta stále doufala, že se ji vrátí.

Carlo Marks, Roy Johnson, Babe Rawlinsová, Chad King, Tim Gray

Přátelé Sala z Denveru.

Remi Bancoeur

Starý známý Sala, který za ním přijel do Mill City a pracoval s ním.

Po čase se pohádali a v ne moc dobrém se rozešli. Na konci knihy spolu odjíždí autem na koncert.

Lee Ann

Přítelkyně Remiho Bancoeura.

Terry

Dívka, se kterou se Sal seznámil na cestě ze San Franciska do Los Angeles.

Chvíli spolu byli, ale dlouho jim to nevydrželo.

Inez

Dívka, se kterou se Dean seznámil v New Yorku a zanedlouho se vzali.

Dokonce mu porodila i dítě, ovšem jejich vztah brzy skončil a Dean se vrátil zpět ke Camille.

Stan Shephard

Chlapík, se kterým se Sal seznámil při poslední návštěvě Denveru a poté společně s Deanem odjeli do Mexika.

Pozice vypravěče = ich forma

vypravěčem je Sal Paradise, který představuje samotného autora Jacka Kerouacka

Jazykové prostředky ukázky:

spisovný jazyk: Vyprávěl jsem jí o velkém hadu, který je zavrtán do země jako červ do jablka a jednoho dne navrší obrovský kopec, který po něm nazvou Hadí vrch, a on se roztáhne do délky stovek kilometrů a poleze po Zemi a všechno bude požírat.

hovorový jazyk: Jeden svatej, kterej se jmenuje doktor Sax, ho zničí bylinkama, z kterejch právě teď kdesi ve své chatrči v podzemí Ameriky vaří čarodějnej nápoj.

vulgarismy: Konečně jsem viděl, jaká to je děvka.

přirovnání: je zavrtán do země jako červ do jablka, hejno holubic bělostných jak sperma

hyperbola: hlady jsem šilhal

cizí slova: foyer

slang: Frisko (= San Francisco)

Autorský styl a jeho zvláštnosti:

Román Na cestě nemá žádnou výraznou zápletku, jedná se spíše o popis jistých událostí během putování skupiny dobrodruhů poválečnou Amerikou.

Zajímavostí je, že Kerouac začal psát román na pět metrů dlouhé tenké role japonského kreslicího papíru, jež našel na půdě a lepil je dohromady do velkých pásů.

Pracoval neúnavně po celé tři týdny, pil jednu kávu za druhou a výsledkem byl jediný, 75 m dlouhý odstavec. Jednalo se o volný proud myšlenek bez jakéhokoliv členění, bez interpunkce a proto také trvalo celých šest let, než se s vydavatelem dohodli na publikovatelné podobě románu.

Kompoziční postupy:

Román Na cestě se skládá z pěti kapitol. Na konci každé kapitoly (s výjimkou 4.) se Sal vrací za tetičkou domů do New Yorku.

Kontext literatury té doby:

Dílo bylo napsáno roku 1951 a vydáno 1957 v USA a spadá tak do tzv. Beat generation. Kromě Kerouaca do tohoto období patří např. Allen Ginsberg (sbírka Kvílení), Lawrence Ferlinghetti, Gregory Corso, William S. Burroughs (nejslavnější román Nahý oběd, dále díla Feťák, Teplouš,), Charles Bukowski (román Hollywood) a další.

Život autora

Jack Kerouac se narodil 12. března 1922 v americkém Massachusetts jako nejmladší ze tří dětí. Když byly Jackovi čtyři roky, zemřel mu devítiletý bratr, což ho poznamenalo, velmi se upnul na matku a tento fakt se poté projevil v jeho tvorbě. Později mu onemocněl také otec a rodina začala být závislá na matce.

Na škole vynikal v americkém fotbale a v atletice, což mu vyneslo stipendium na

Kolumbijské univerzitě v New Yorku. Později ho však začalo studium zmáhat a začal hojně navštěvovat jazzové kluby. V roce 1942 se nepohodl s trenérem fotbalu a univerzitu opustil. V následujících letech sloužil v námořnictvu, poznal také vězení (za krytí vraždy), nejdůležitějším mezníkem v jeho životě se však stalo setkání s Nealem Cassadym roku 1946, což navždy ovlivnilo jeho tvorbu.

Za život byl dvakrát ženatý, ovšem ani jedno manželství nevydrželo dlouho. Poté se Kerouac vydal na cesty skrz Amerikou, kde vystřídal mnoho prací, což se odrazilo také v jeho díle. Po vydání románu *Na cestě* se stal slavným a finančně zajištěným. Ovšem propadl alkoholismu více, než kdykoli předtím a v důsledku toho také 21. října 1969, ve věku pouhých 47 let, umírá na Floridě.

Další dílo autora:

Poezie:

San Francisco blues, 1954 – *Mexico City Blues*, 1959

Rozprášené básně, 1971 (sestaveno posmrtně)

Prozaická tvorba:

Mnohem významnější než jeho básnická tvorba, často čerpá ze svých zážitků z doby, kdy se toulal po USA.

Maloměsto, velkoměsto – 1950, též pod názvem *Městečko a velkoměsto*

Doctor Sax, 1959

Na cestě

- tato tři díla psaná na konci 40. let chtěl původně spojit do trilogie Duolozova legenda

Duolozovy marnosti – román zhruba z poloviny 60. let.

Vize Codyho

Kerouac dále napsal několik cestopisných děl, tzv. reportáže ze silnice, kde popisuje své zážitky z cest po USA:

Osamělý poutník

Dharmoví tuláci – 1958 – tato kniha velice ovlivnila hnutí hippies

Říjen v železniční zemi

Podzemníci – 1953 (vydáno 1957) – dílo bylo napsáno během 3 dnů v benzendrinovém opojení a pojednává o autorově milostném vztahu s černoškou

Maggie Cassidyová – 1959

Andělé pustin – psáno v letech 1951 – 1961

Big Sur – 1962

Satori v Paříži – 1966

Mag – 1984

Další druhy umění této doby:

výtvarné umění: ve výtvarném umění vznikl v 50. letech 20. století významný umělecký směr pop art. Charakteristické pro něj je přejímání motivů i techniky z předmětů denní potřeby, inspirace velkoměstskou kulturou a jejími vizuálními projevy (fotografie, film, ...). Vznikl v Londýně a New Yorku a mezi hlavní představitele se řadí Andy Warhol, Jasper Johns, Claes Oldenburg ad.

hudba: K nejoblíbenějším žánrům této doby patřil v Americe jednoznačně jazz, jehož prvky se v díle také často objevují. Legendárním představitelem jazzu je Louis Armstrong

kinematografie: Kinematografie v USA nebyla v 50. letech 20. století na nejvyšší úrovni, najde se však pár filmových skvostů z té doby, jako např. *Dvanáct rozhněvaných mužů* (1957), kde se představila tehdejší hvězda kinematografie, Henry Fonda.

Inspirace díla v jiném druhu umění

Román *Na cestě* zatím nemá žádné filmové zpracování. Ovšem momentálně probíhá natáčení věrné adaptace tohoto románu brazilským režisérem Walterem Sallem, jehož premiéra je plánovaná na rok 2012.

Ovlivnilo dílo další vývoj literatury?

v USA: Beat generation: Odmítali společnost, disciplínu, dobré mravy i morálku, vysmívali se tradičním americkým hodnotám, jakými jsou rodina či bohatství. Prosazují svobodný, nevázaný život, kde nejsou drogy, chlast ani nevázaný sex ničím výjimečným. To vše se věrně přenášelo do literatury a román *Na cestě* je vzorovým příkladem.

v Británii: „rozhněvaní mladí muži“: Svojí nepřizpůsobivostí směřovali proti zavedenému anglickému pořádku, konvencím, společenské hierarchii apod. Jejich díla jsou ostrou a štiplavou sociální kritikou, avšak i přes svůj protest zůstávají v jistých mezích anglické společnosti, a tak se zde nevyskytuje např. potulný život plný drogové a sexuální nevázanosti jako v případě beatníků. Příkladem jsou Kingsley Amis, John Wain, John Osborne, John Braine dále se ve světě literatury objevovaly směry jako nový román (ve Francii), absurdní literatura (př. Samuel Beckett), magický realismus (Gabriel García Márquez), postmodernismus (Umberto Eco) ad.

Jak bylo dílo přijato tehdy a dnes?

Přestože vydavatelé nechtěli rukopis *Na cestě* dlouho přijmout, protože jim vadila jeho forma, chybějící interpunkce apod., tak se brzy po vydání stal slavným a Jack Kerouacka proslavil a také finančně zajistil (což se mu nakonec stalo bohužel osudným). Dnes je tento román vnímán velmi pozitivně a dokonce byl prestižním americkým časopisem *Time* vybrán mezi stovku nejlepších anglicky psaných románů vydaných mezi lety 1923 až 2005.

Jak na dílo reagovala kritika?

Uměleckými kritiky bylo dílo přijato velmi kladně a to zejména proto, jak se Kerouackovi podařilo opravdu věrně zachytit obraz Ameriky v 50. letech 20. století. Na knize je také ceněno to, jak dokázal autor mistrovsky zachytit jednotlivé postavy, které měly své skutečné předlohy. *Na cestě* se stalo doslova biblí beatové generace.